

ความสำคัญและที่มาของกรวิชัย

ชาวลื้อ (Lu , Lue , Lu) เป็นกลุ่มคนที่พูดภาษาตระกูลไทกลุ่มหนึ่งที่มีภูมิลำเนาตั้งเดิมอยู่ในแคว้นปกครองตนเองสิบสองปันนา ทางใต้ของมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน แคว้นสิบสองปันนานี้มีอาณาเขตทางใต้ติดต่อกับเขตพงสาลีและหลวงน้ำทาของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทางตะวันตกเฉียงใต้ติดต่อกับจังหวัดเชียงใหม่ของสหภาพพม่า แม้จะอยู่ในอำนาจการปกครองของจีน แต่สิบสองปันนาก็มีความแตกต่างอย่างมากมายทางวัฒนธรรมกับจีน ภาษาซึ่งเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของชาวลื้อนี้มีความคล้ายคลึงกับภาษาของไทกลุ่มต่างๆ อาทิ ยวน เชน และไทใหญ่หรือไต มีความต่างกันทางสำเนียงเท่านั้น

ในทางประวัติศาสตร์สิบสองปันนาก็มีความสัมพันธ์อันยาวนานกับล้านนา ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ทางเครือญาติระหว่างกลุ่มชนชั้นปกครองและการแต่งงานระหว่างประชาชน มีความสัมพันธ์ทางการเมืองทั้งในรูปแบบบ้านที่เมืองน้อย และในรูปแบบของเมืองขึ้นในช่วงสมัยของราชวงศ์มังราย ในสมัยเจ้าจืดคน หรือ สมัยเก็บผักใส่ซ้าเก็บข้าใส่เมือง เป็นช่วงที่ทำให้มีชาวลื้ออพยพเข้ามาสู่ล้านนาอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการกวาดต้อนหรือความสมัครใจ ทำให้ดินแดนล้านนาหลายแห่งกลายเป็นที่ตั้งถิ่นฐานของชาวลื้อจำนวนมาก

น่านเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการตั้งถิ่นฐานของชาวลื้อจำนวนมากทางตอนเหนือของน่าน บริเวณที่มีทางติดต่อระหว่างน่านกับประเทศลาว ชาวลื้อเหล่านี้เข้ามาตั้งถิ่นฐานที่น่านเป็นระยะเวลาเกือบสองร้อยปี ในระยะแรกยังมีการธำรงรักษาประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนไว้อย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องวิถีการดำรงชีวิต ความเชื่อและศาสนา ต่อมาเมื่อเกิดความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม มีความทันสมัยเข้าสู่ชุมชนของชาวลื้อมากขึ้น ก็เริ่มมีการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมดั้งเดิมของตน รับวัฒนธรรมใหม่ไม่ว่าจะเป็นของกรุงเทพหรือของตะวันตกมากขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งปัจจุบันนี้ลื้อเมืองน่านแทบจะไม่มีอะไรแตกต่างจากคนเมือง หรือคนไทยทั่วไป แม้แต่ภาษาลื้อก็พูดกันน้อยลง มีแต่ในบางห้องที่ที่มีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจโดยการสนับสนุนการท่องเที่ยวและหัตถกรรมท้องถิ่นอันเป็นสัญลักษณ์ของชาวลื้อจึงมีการเริ่มรื้อฟื้นเอาขนบธรรมเนียมประเพณีเก่าๆขึ้นมาอีก

ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวลื้อนี้น่าสนใจ ทั้งในตัวมันเองและในความสัมพันธ์กับกลุ่มไทอื่นๆ การศึกษาประวัติความเป็นมาของชาวลื้อย่อมทำให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมของคนไทกลุ่มหนึ่ง และทำให้เกิดความกระจ่างในประวัติความสัมพันธ์กับกลุ่มไทอื่นๆด้วย งานวิจัยฉบับนี้มุ่งศึกษาประวัติการตั้งถิ่นฐานของชาวลื้อในจังหวัดน่านและวิถีการดำรงชีวิตในอดีตของคนเหล่านี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อให้ทราบแหล่งที่ตั้งและกระบวนการตั้งถิ่นฐานของชาวลื้อในจังหวัดน่าน
๒. เพื่อให้ทราบถึงวิถีการดำรงชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ในอดีตของชาวลื้อ
๓. เพื่อให้ทราบถึงการปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมใหม่ตลอดจนการรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิม
๔. เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับชาวลื้อทั้งในด้านประวัติความเป็นมา สาเหตุของการอพยพ และที่ตั้งของหมู่บ้านลื้อในจังหวัดน่าน

ประโยชน์ที่จะได้รับ

๑. ทำให้ทราบถึงประวัติความเป็นมาและการตั้งถิ่นฐานของชาวลื้อในจังหวัดน่าน
๒. ทำให้เข้าใจและทราบถึงวิถีการดำรงชีวิตตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของชาวลื้อ
๓. ทำให้สามารถเปรียบเทียบสังคมวัฒนธรรมลื้อกับไทกลุ่มอื่นๆ
๔. ทำให้เข้าใจปัญหาทางด้านสังคมและวัฒนธรรมในปัจจุบันของชาวลื้อ

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ใช้วิธีสำรวจพื้นที่ โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

- ๑.๑ ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชาวลื้อในจังหวัดน่านและที่อื่นๆ
- ๑.๒ สอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลจากเจ้าหน้าที่และชาวลื้อที่น่าน

๒. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- ๒.๑ ดำรงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้นมาสร้างแบบสอบถาม
- ๒.๒ สืบหาและคัดเลือกวิทยากรในแต่ละหมู่บ้านๆละ ๓ คน เป็นชาวลื้ออายุไม่ต่ำกว่า ๕ ปี
- ๒.๓ นำแบบสอบถามไปสัมภาษณ์วิทยากรที่ได้คัดเลือกไว้แล้ว

๓. การจัดข้อมูล

- ๓.๑ ถอดเทป
- ๓.๒ จัดจำแนกข้อมูลเป็นกลุ่ม เช่น ประเพณี ศาสนา ความเชื่อ การแต่งกายฯ การประกอบอาชีพ ฯลฯ

๔. เสนองานวิจัย

- ๔.๑ รวบรวมและเรียบเรียงข้อมูล
- ๔.๒ วิเคราะห์และประเมินคุณค่าและความถูกต้องของข้อมูล

ขอบเขตการวิจัย ศึกษาประวัติความเป็นมา การตั้งถิ่นฐาน ประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของ
ชาวสื่อเฉพาะในอำเภอต่างๆในจังหวัดน่าน
ระยะเวลาการวิจัย ๑ ปี

PAYAP UNIVERSITY